

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet” közlönye.

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 „ 50 kr.
Jogász-egyleti tagok számára:
apr.—decz. 1 „ 50 kr.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

Szerkesztői szállás:

Kazinczy-utca 808. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A főtanoda könyvnyomdája, hová az előfizetési penzek és reclamatiók küldendők.

Előfizetési fölhívás

„Székely Hirlap”

Politikai, társadalmi- és a maros-vásárhelyi „Jogász-Egylet” közlönyének

VI-ik évfolyamára.

Előfizetési díj: Egész évre 6 frt. Fél évre: 3 frt. Evnegyedre: 1 frt 50 kr. Jogász-egyleti tagok részére apr.—decz. 1 frt 50 kr o. é.

Az előfizetési díj, legezélszerűbben postai utalvánnyal, a „Székely Hirlap” kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre, küldendő.

Maros-Vásárhely, ápril. 3-án.

Apáthy István a magyar váltótörvénykönyv tervezetének alapul a közönséges német váltórendszabályt vette, s erre nézve indokul felhozta egyfelől azt, hogy miután a kereskedelmi törvénykönyv kidolgozásánál a német kereskedelmi törvénykönyvet fogadta el alapul; az ezen két törvény szoros kapcsolatánál fogva, most is ezt kellett irányadóul vennie; másfelől pedig azt, hogy ez már ismeretes is nálunk; szabványai a létező váltótörvények között a legjobbak és hogy kereskedelmi összeköttetéseink legnagyobbbrészt azon államok lakóival vannak, a hol ezen törvény van érvényben.

Az általános indokolásban előadja, hogy míg a főbb elvekben a közönséges német váltórendszabályt követte, a hiányzó intézkedéseket pótolta, s kétes határozatait kiegészítette, s az elvek megállításánál a budapesti ügyvéd-egylet javaslatát is szemelőtt tartotta. A tervezet beosztásánál a váltó intézmény természetének megfelelőnek tartott következő sorrendet követte: u. m. váltóképeség, a váltó lényeges kellékei, váltónyilatkozatok és váltócselkvények, a váltó többszörözése, a váltóból eredő jogok átruházása, az elfogadás végetti bemutatás, a lejárat, fizetés és a fizetési határidő meghosszabbítása, a közbenjárás, az óvás és az előzők értesítése, a váltóból eredő keresetek és kifogások, a zálog- és megtartási jog, az elévülés, az elveszett és végre a hamis váltók, s ehez képest a tervezetet 14 fejezetre osztotta.

A saját váltókra vonatkozó szabályokat az általános határozatok közé iktatta.

A mi azon körülményt illeti, hogy a magyar váltótörvénykönyv tervezetének alapul a közönséges német váltórendszabály vétetett, a fennebb említett indokokból mi is méltányoljuk, bárha nézetünk szerint a magyar váltótörvényt is át lehetett volna az ujabkor követelményei szerint dolgozni, a nélkül, hogy azt egészen el kellett volna magunktól lökni. A tervezet beosztását illetőleg helyesnek tartjuk a váltóintézmény természetes folyama szerinti sorrendet.

A törvény tervezet indoklására nézve azonban megkívánjuk jegyezni, hogy az egyes cikkeknel idézett közönséges német váltórendszabály és svéd váltórendszabály, melyek hasonló elveken nyugszanak és a code de commerce ide vonatkozó cikkei mellett látni kívántuk volna a mult cikkünkben említett harmadik elterjedt váltójog, az angol és észak-amerikai váltójog ide vonatkozó részeit is, mert csakis így nyerhettünk volna teljesen áttekintő képet, s így lehetett volna azonnal látni, hogy melyik szabvány a legjobb; és ohajtottuk volna látni a magyar váltótörvény erre vonatkozó szabványait is, mert csak így láttuk volna az új tervezett, jobb, előhaladottabb intézkedéseit kiemelve, de másfelől csekély nézetünk szerint, bizonyos megnyugvást is nyertünk volna ez által, látva hogy a határozatok nagy része ugyanazon elveken nyugszik, s az eltérés aránylag nem nagy, s hogy ezen eltérések igen is indokolva vannak az azóta lefolyt 34 év alatti általános haladás által.

Mielőtt már most az egyes fejezetek rövid ismertetésére térnénk át, szabadjon a váltó fogalma és jogi természetét illetőleg némi megjegyzést tenni.

A váltó oly irat, mely által bizonyos váltójogi nyilatkozatnál fogva, vagy a kiállító enmagát kötelezi (saját váltó) vagy egy más egyént szólít fel (idegen váltó) bizonyos pénzösszszágot az abban megnevezett jogosított vagy jogutódja részére fizetni. Az első adóslevél, az utóbbi utalvány váltó formában. Mindkettő rendesen, ha nem mindig rendeletre szól. Ha nem tiltatik meg benne, rendesen forgatmány által másra átruházható, s ez által könnyen és biztosan hitel-papírrá válik. A váltó az üzleti forgalomban a hitel alapján értéktárgynak, sőt épen kereskedelmi papírpénznek tekintetik, a mi épen azon tulajdonságban rejlik, hogy az értékforgalmat készpénz nélkül nagy terjedelemben lehetségesíti.

A váltójogi természetét illetőleg a tudósok között még ma is különbféle nézetek uralkodnak. Hosszas időn át a tudósok a váltónak valamely köztörvényi jogcímeket láttak szükségesnek adni, mint vásár, csere, engedmény sat. s e nézetet még ma is pártolják azok, kik a váltót csak mint bizonyítékot tekintik. Mások a váltónál a főszűlyt a hitel tényére fektetik, míg Einert s utánna a legtöbb jogtudós a váltót, mint kereskedelmi papírpénzt tekinti, s a kiállítási tény hangsúlyozva, lényegileg formált ügyletnek nyilvánítja.

A váltónál tehát a legújabb jogelvek szerint abból kell kiindulni, hogy értéket képvisel, mely a szolgálmányt, melyről szól, ha nem is ténylegesen, de hitelszerűleg magában foglalja, s a kiállító a kiállítás által oly értékpapírost teremt, a melynek hitelért, mihelyt az forgalomban becsáttatik, kezekedik. Ezek után áttérünk a javaslat ismertetésére, melynél az ott megállított sorrendet követjük. Annak kimutatása végett, hogy mi van átvéve a köz német váltórendszabályból, a szöveg rövid ismertetése után zárjelbe oda tesszük a javaslat illető cikke és a német váltórendszabályt illető artikulálásának számát ily jeggyel: cz. 1. art. 1. sat. A váltóképeséget illetőleg kimondatik, hogy szenvedő váltóképeséggel bir mindenki, ki a köztörvény szerint terhes szerződést köthet (a 1. art. 1.) de kimondatik egyszersmind az is, hogy a szenvedő váltóképeség azon kiskoruakat is megilleti, kik mint kereskedők, gyá-

rosok vagy iparüzők akár egyedül, akár másokkal társaságban önálló üzlettel birnak; minek kimondása az által van indokolva, hogy a kiskoru kereskedők, gyárosok és iparüzők szenvedő váltóképesége Németországban is controversiákra adott alkalmat.

Igénytelen nézetünk szerint a váltóképeséget illetőleg elég lenne ezt mondani: „A váltóképeség a köztörvények által a terhes szerződéseket illetőleg megállított határozatok szerint itélendő meg.” Annak kimondása a váltótörvényben, hogy a kiskoru gyárosok sat. váltóképeséggel birnak, ezen általános elv mellett felesleges, miután a köztörvények, s e mellett az 1872. évi VIII. t. cikk 1., 2., §§-ai már megszabják, hogy a gyárosok sat. vagyonukról szabadon rendelkeznek, s hogy kiskoruak csak akkor birnak iparjogosítottsággal, ha nagykorusítatnak; erre nézve tehát a nagykorusítás elengedhetetlen feltétel, s iparjog csak önjogu vagy nagykorusított egyént illet meg. Ezek szerint a javaslat 1. §-nak ezen szabványa annál inkább felesleges, mert kiskoru, azaz nem önjogu kereskedő, gyáros sat. törvényeink szerint jogilag nem is képzelhető, s így ezen szabvány kihagyása kevesebb controversiákra adhat okot, mint meghagyása.

Teljesen érintetlenül hagyja a javaslat a köz-nem váltó rendszabály 1. §-nek módosításul 1852. jul 3-án kelt lf. rendelet (bir. törv. lap 138. szám) már is érvényben levő azon szabványát, hogy a tényleges szolgálatban levő katonák és katonatisztek, s a nyugalmazott tisztek nem birnak szenvedő váltóképeséggel, holott erre is kellett volna nézetem szerint valamit reflectálni.

A javaslat szerint külföldiek váltóképesége saját törvényeik szerint itélendő meg, ha azonban belföldön kötelezték magukat, váltóképeséggök a belföldi törvények szerinti megítélés alá esik, ha saját törvényeik szerint jogosan nem kötelezhették volna is magukat (cz. 2. art. 84.)

Váltóképeséggel nem bíró személyektől eredt nyilatkozatok érvénytelenek, de a váltót a többi nyilatkozatok tekintetében nem semmisítik meg (cz. 3. art. 3.)

A váltóadás egész vagyonával felelős, a jogviszonyra való tekintet nélkül (cz. 4. art. 2.)

A váltó lényeges kellékeire nézve közváltó rendszabály szerinti kellékek vannak elfogadva (cz. 5., 6., 7. és art. 4. 6. 96. 97.)

Ezek szerint előmutatóra szóló váltó érvénytelen. Nézetünk szerint azonban ennek elfogadása, mely az angol váltójogban érvényben van, csak előnyt nyújtott volna, mert elejét vette volna a formalitásért elharapódzott Scheingirő általi gyakori visszaéléseknek.

Érvényesek a saját rendeletre szóló és a saját váltók, valamint az intézvénnyezett saját váltók. Ha a váltóban a fizetendő pénzösszeg betűkkel és számokkal van kijegyezve, ezeknek egymástól eltérése esetében a betűkkel kiirt összeg érvényes, ellenben, ha az összeg akár betűkkel, akár számokkal van többször kinevezve, eltérés esetében a kisebb összegérvényes (cz. 8. art. 5.)

Oly okiratból, melyen a váltó valamelyik lényeges kelléke hiányzik, váltójogi kötelezettség nem származik (cz. 9. art. 7.) Az ily okiratra tett nyilatkozatok váltójogi hatálylyal nem birnak.

E lényeges kellék hiányával egyenlőnek tekintetik, ha a váltó lényeges része kitöröltetett. Ezen szabvány a közönséges német váltórendszab-

bályban nem fordul elé, a javaslatban az által indokoltatik, hogy miután ez által a váltó lényeges kellékeiben szenved csorbulást, történt legyen ez akár jogtalanul, akár jogosan, a váltót érvénytelené kell, hogy tegye.

Nézetünk szerint ezen újítást egyfelől szükségesnek, másfelől czélszerűnek nem tarthatjuk, szükségesnek nem azért, mert miután kimondatik, hogy oly váltó, melynek valamelyik lényeges kelléke hiányzik, ide nem értve az utólagos kitölthetőségét, érvénytelen; felesleges kimondani azt, hogy akkor is érvénytelen, ha ez utólagosan töröltetett ki, másfelől nem tarthatjuk czélszerűnek s helyesnek, mert ha véletlenül vagy jogosítlan kezek által lett kitörölve, ez által nem véljük a váltót feltétlenül megsemmisítendőnek, ha ezen körülmény legyőzhető; ez pedig a váltóra tett nyilatkozatok tekintetében igen fontos.

A 10. §-ben (art. 85.) kimondatik, hogy a váltó alaki tekintetben a kiállítási hely törvényei szerinti ítéendő meg; eszerint a külföldön kelt váltók és az arra külföldön tett nyilatkozatok az ottani törvények szerint ítéendő meg

Fekete Gábor.

A maros-vásárhelyi jogász-egylet szakosztályai a f. hó 2-án tartott rendes ülésében véglegesen következőleg alakultak:

I.

(Anyagi magánjog.)

Elnök: Elekes Pál; jegyző: Kelemer István; tagok: b. Apór Károly, Gyarmathy Sámuel, gr. Toldalagi Mihály, Z. Bodolla János, Pipos Péter, Illyés Károly, Fekete Gábor, Sándor Lajos, Oroszlán István, Raff Károly, Dájbukát János, Wessely Karoly, Deésy Farkas, Fekete Károly, Csanádi Béla, ügyv. Szabó József, Soos József, Papp Máté, V. Hajnal József, Szilágyi Ferencz, Sipos Lajos, Gyárfás József, Kuti Albert és Jenei Dénes.

II.

(Alaki magánjog.)

Elnök: Tribusz Antal; jegyző: Horváth Miklós; tagok: b. Apór Károly, Petri Ádám, Pipos Péter, Gyárfás József, Elekes Pál, Illyés Károly, Fekete Gábor, Sándor Lajos, Oroszlán István, Dájbukát János, Deési Farkas, V. Hajnal József, Fekete Károly, Csanádi Béla, Kelemen István, Szabó József, Vitályos Samu, Papp Máté, Damokos Antal, Gyárfás József, Pogány Károly, Szilágyi Miklós, dr. Scheitz Antal, Szilágyi Ferencz, Sipos Lajos, Nagy Lajos és Kuti Albert.

III.

(Büntető jogi.)

Elnök: Gyarmathy Sámuel; jegyző: Szentmihályi Kálmán; tagok: b. Apór Károly, Z. Bodolla János, Schneider József, Sztójka Antal, Szilágyi Miklós, Gyárfás József, Molnár Sigmund, Ajtai Mihály, Fekete Gábor, Sándor Lajos, Csiki Gyula, Oroszlán István, Nagy Lajos, Szancsal Antal, Vadadi F. Lajos, Sipos Lajos, Hildebrand József, b. Konradsheim Oszkár, Jenei Dénes és Kuti Albert.

IV.

(Közjogi.)

Elnök: Szabó József ügyvéd; jegyző: Tompa Albert; tagok: b. Apór Károly, Csiki Márton, Wessely Károly, L. Bálint Dénes, gr. Toldalagi Mihály, Molnár Sigmund, Elekes Pál, Csiki Gyula, Gyárfás József, Mentovich Gyula, Kolumbán József, b. Konradsheim Oszkár, Benkő Miklós, Pogány Károly, Kozma Gyula, Fekete Gábor, Reich Lajos és Kuti Albert.

Ezen alakulási névjegyzék azon tiszteletteljes fölhívással juttatik nyilvánosságra, miként az aláírási ívek állóírt titkárnál, a magukat még be nem irt tagokra nézve nyitva állanak.

Kiadta a m.-vásárhelyi jogász-egyletnek folyó évi évi ápril 2-án tartott rendes üléséből.

Kuti Albert

egyleti titkár.

Törvénykezés.

A „Székely Hírlap“ f. év 25-ik számában, a „törvénykezés“ rovat alatt egy közlemény jelent meg, a maros-vásárhelyi kir. törvényszék előtt, f. év március 14-én Magyarai Pál ellen tartott végtárgyalásról.

Ezen közlemény szerint Magyarai Pál kétszeres csalásért, másfél évi, hetenként egy böjttel szigorított súlyos börtönrés 140 frt kártérítés megfizetésére ítéltetett.

Az ítélet alapjául szolgáló tények a következők:

Magyarai Pál beperesítette Benke Ferenczét, egy erdőreszre nézve, közte mint vásárló, s Benke között, mint eladó között, állítólag létrejött szerződésről kelt „elismerem, Benke Ferencz“ aláírással ellátott ideiglenes szerződés alapján, rendes adás-vevési szerződés kiállítására íránt.

Ezen per folytán, Benke Ferencz esküt tett arra, hogy ezen ideiglenes szerződést nem irta alá, s így Magyarai Pál peresztessé lón.

Magyarai Pál ekkor Benke Ferencz ellen hamis eskü által elkövetett csalás, büntetéseért bünvádi feljelentést tett, kihallgatása alkalmával, feljelentésének valóságban nyugvásátsküvelerősítette s ennek folytán Benke Ferencz ellen a bünvizsgálat bevezetett, vizsgálati fogságba vettetett s ott 30 napot szenvedett, míg a szakértői bizonylat alapján kiderült, hogy az ideiglenes szerződésen látható: „elismerem Benke Ferencz“ aláírást nem ő tette, hanem ugyanaz, a ki a szöveget írta — Magyarai Pál, — minek következtében a vizsgálat vele szemben felhagyott.

Ennek következtében Magyarai Pál fogatott perbe, s ítéltetett el:

a) hamis okmány kiszítés,

b) a Benke Ferencz elleni bűnperben a vizsgáló bíróság előtt tett s hamisnak bizonyult vallomás és eskütétel által elkövetett csalás büntetést.

Az okmányhamisítás által káros, feladása szerint, 40 frt kárt szenvedvén, Magyarai Pálnak ezen tényét mi is csalásnak tekintjük,

Nem így a másik tény.

Mert ha Magyarai Pálnak a közlemény szerint a törvényszék által bizonyítottan elfogadott cselekvényeit tekintjük, büntetendő tette nem ott kezdődik, midőn a vizsgáló bíróság előtt vallomást tett s azt esküvel erősítette, hanem ott, midőn a hamisnak bebizonyult bünvádi feljelentést tette; a kérdés tehát nem azon fordul meg, hogy bíróság előtt hamis tanúságot tett és erősített meg esküjével, hanem azon, hogy hamis feljelentést tett.

Ebből kiindulva, őt nem mint egyszerű tanút kell tekintenünk, a ki azon alkalmat, hogy kihallgattatik felhasználva, gyanúsított ellen, hamisan vallott, hanem mint hamis feljelentőt, ki indító oka volt a Benke Ferencz elleni vizsgálatnak, ki alaptalan vádat kovácsolt ellene s az által, hogy a mellett kihallgatása alkalmával is megmaradt és még esküt is tett reá, különös szentségtörő merészséggel igyekezett vádját hihetővé tenni áldozatját nagyobb veszedelembé sodorni. (btk. 209. 210. §§.) Azon körülmény tehát, hogy bünvádi feljelentését fenntartotta, s arra esküt tett, igénytelen nézetünk szerint a hamis feljelentés hihetővé tételére szükséges, azt csakis kiegészítő, befejező cselekvény, de nem külön büntetendő minősíthető tény.

Azon nézetet vagyunk tehát bátrak nyilvánítani, hogy Magyarai Pál ezen cselekvénye nem csalás, hanem rágalmozás büntetendő képezi. A kimért büntetést azonban a tény ily módoni minősítése mellett sem sokalljuk.

Az eset közzé lévén téve, a közleményből merithetett érvek alapján, ezeket láttuk szükségesnek megjegyezni, nem lévén hivatottak a felett is nyilatkozni, ha helyes s perrendszerűleg megengedhető volt-e, a közlemény szerint is, csalás büntetéseért többször vizsgálat alatt állott feljelentést tevő Magyarai Pált nem Marosszék volt t.-széke vizsgálóbírójának megsejteni épen azon körülmények ellenkezőjére, a melyekre leteit eskü igaz vagy hamis volta még kérdés tárgya volt.

X.

Erdélyi jogi viszonyok.

X.

(Folyt, és vége.)

Az 1848-ki IV. és V-ik meg VI-ik trv. cikkek szabályozták, ha általánosságban is, mi lehet a nemes földbirtokos tulajdona, s mi válhatik örökös tulajdonává az urbéreseknél? ugy azt is meghatározta a törvényhozás egyik idézett törvénycikkből, hogy mely fekvőket és szolgálványokat köteles az államkincstár, illetőleg az államot tevő egyes polgárok, a tetteles használó számára megváltani. Igaz, hogy nem részleteznek e törvénycikkek minden eseteket, csakugyan megadják az egyes birtokviszonyainkba nyolcszázados törvényhozás alapján kiríthatlan gyökeret vert és az utolsó hurubás havasi lakos előtt ismeretes kifejezéseket, a ki törvényeinket és birtokviszonyainkat ismeri, ezen egyes szók alapján ugy a perlekedés, valamint törvényhozás útján az állam és az egyesek tulajdonát legkisebbé sértő módosítással tudja fejleszteni; minden más beleegyezés hű kontárkodás és veszélyeztetési az állam létét, meg a törvénybe való bizalmat, a mi egyenlő az anárchiához.

A fennidézett és azután hozott törvények körülírták az egyesek tulajdoni jogát, s fennebb tanusítottam az államnak is törvények által elvállalt és minden egyes honfiakat biztosító, szoros kötelezettségei felől.

Mindaz, a mi ezen törvényekkel ellenkezik, mind az, a mi az államot kötelezettségei alól, különösen, a mint fennebb tanusítam kerülő uton, és a jelen esetben saját érdeke ellen kimenteni törekedik, minden állam,

de különösen a magyar államérdekkel szembe főleg ellenkezik. Utóbbi szavaimat megmagyarázom:

Az urbéri kárpótlások már az 1856-ik év körül megközelítő összegben ki lettek számítva; az urbéri föld is megközelítőleg kiterjedésben a számító előtt ismeretesek voltak, következésképp hasonló számítással mindenki tudhatta, mennyi pénzösszeget kell mások számára tulajdon fekvők vásárlására fordítani; törvények által biztosítva volt mindenki, de megint csak megközelítőleg, a mennyiben per esetében bizonyíték szereztethetik, hogy az urbérségtől fennmaradt fekvői előbb-hátrább kirekesztő tulajdonává válnak, s nemzedéke nem lesz hazájában birtoktalan földönfutó; mindkét érdekelt részben törvények szolgálnak biztosítékul, a perekre tömérdek költséget fordított a kiváltságolt birtokososztály, s most, a midőn 24 évi nélkülözések után, már-már áldozatai gyümölcsehez érhetne a törvények szavával és szellemével ellenkezőleg, miniszteri rendelettel az egész eddigi perlekedési rendszer felforgatattik, a költségek tiszszereztetnek, a birtokrendezések egy emberi életet meghaladó hosszúságra pereltetnek, s az egyes ezeket meghaladó perek oly per módozat közé szorítottatnak, hogy nemcsak idő- és pénz pusztájában elvesznek, hanem a fekvőbirtok a birodalmat fenntartani kellett nemzet rész tulajdonából kisiklik, az egész ország népe meg kell, hogy váltsa és pedig fájdalom, nagyobbbrészt nem azon honpolgárok részére, a kik perben állanak, hanem idegenek és jövevények oly új fekvőbirtok, szerzők, színelők számára, a kik az alsóbb szegény néposztály gyengeségét és szegénységét felhasználva, apránként szinte pénzt nem érő adományokkal eladósítva, a fekvőbirtokot elveszik, és soha többé e birtok és új tulajdonos a birodalom és a kezéből kisiklani engedett nemzet érdekének nem szolgál. Nem tudom elhinni, hogy az ilyen eredményi eljárás az állam érdekével megegyezék,

Már Rousseau kimondá, hogy az embereknek természetes hivatása a földmivelés, hogy ezen nyugszik egy ország valódi jóléte, „Montesquieu II. köt. 80. 86. lapján a törvények lelkéről irt könyvének, kimondá, a mely emberek a földet nem mivelik, nem lehetnek nagy nemzetek;“ társbirodalmi részünk, Ausztria felső- és alsó házát, a törvényhozást a fekvőbirtok többsége és befolyására alapítá, közigazgatása állandó és rendszeres, igazságkiszolgáltatásával pedig az állandóság és reformokba felülhaladott; nálunk egy személyre esik bevételképpen 15 frt 75 kr, kiadás pedig 18 frt 50 kr. Ausztriában bevétel személyenként 17 frt 50 kr és kiadás 16 frt; szomorú különbség és még szomorubb és gyászosabb következtetés, ha nemzetünk a földbirtokot tulajdonából és pedig minden hasznos eredmény nélkül, és akkor az eddigi különösen kisiklani, a midőn ezredéves törvényei azokról biztosították, és szomorú meggyőződése lehet arról, hogy a birtok elmállás sokrészben barátokat nem szerez.

Pávai V. Elek.

Marosszék bizottmányi gyűlése.

Mint lapunk múlt számában említettük, Marosszék törvényhatósági bizottsága március hó 30-án kezdő megkögyűlést, mely — főkirálybíró Mikó Mihály elnök elfoglalván székét — az 1873-ik évi 33—40-ik törvény-cikkek kihirdetésével kezdődött. Ezután a felsőbb rendelet elvástattak fel, ezek közt azon belügyministeri rendelet, melyben a múlt évi kiadás fedezésére a birtokossági havasok pénztárából kölcsönvett 821 frt 51 1/2 kr, többszöri feliratok után, megtérítették az állampénztárból.

A ministeri rendeletek közt megemlítjük még azon miniszteri leiratot, mely a cholerajárvány alkalmával ki-rendelt járvány-orvosok utazási költségeire vonatkozik. A cholera-orvosok részére, a belügyministerium 500 frt előleget utalványozott volt, ez összeget Marosszék a járvány-alapból 621 frtra pótolta; az uti naplók felküldettek s a számvevőség az azokban felszámított összegeket — a naplókban kisebb, nagyobb összegeket levonva, néhol az egész felszámított összeget kitörölve — 1044 frtra szálaltotta le; a 621 frtot 1044 frtra kipótolt 423 frtot pedig az itteni adóhivatalnál utalványozta, oly meghagyással, hogy az illető községek által ez összegek térítessenek vissza az államnak.

Ezen tárgyban a gyűlés, mely e rendeletet, mind a járvány elfojtására működött orvosokra, mind az egyes, ez összeget megtérítendő községek részére sérelmes és terhelőnek látja, elhatározta, hogy újabb kérvényintézetessé a ministeriumhoz, az összegnek a járványalapból leendő megtérítése iránt; országgyűlési képviselőink pedig megkérendők, hogy a belügyminiszterhez intézendő interpellációval igyekezzenek a bajon orvosolni.

A cselédrendszabály tárgyában küldött belügyministeri rendelet utasítja székünket, hogy várja be, míg az ügyben a törvényhozás intézkedést teend. A cselédügyek rendezése azonban még alig-alig van kilátásba helyezve, s ez ügy már több halasztást nehezen tűrhet, ez okból a bizottmány határozatba tette, hogy az országgyűléshez felirat intézendő az iránt, mikép a belügyminiszter minél hamarabb e tárgyra vonatkozó törvényjavaslat előterjesztésére utasíttassék.

A társhatóságok átiratai közül megemlíjük Borsodmenye átiratát a törvényhatóságok önkormányzati jogának kibővítése tárgyában. Borsodmegye az országgyűléshez intézett feliratában az önkormányzat kibővítését kérte; e kibővítés többek közt, az adónak a megyék által leendő behajtása, az államutak gondozása, az árvais és hagyatéki ügyek elintézése, a szolgabírák fontosabb teendőikkel való megbízása: mint pl. a 100 frt összegig terjedő perek ellátása, a mezei rendőri, erdei kártételek feletti bíraskodás, rendőri könnyű testisértések elitélése, büntetése, stb. lenne. Bizottmányunk a felirat mellett hasonló szellemű pártoló felirat küldését határozta el, belátván e célzatosulásának mind pénzviszonyainkra, mind törvénykezésünkre lehető üdvös befolyását.

Ezután Marosszék néhány községének keblü ügyekben beadott kérései vétettek tárgyalás alá. A keblü ügyek közül megemlíjük az 1873-ik évi utmunka számadásokat; Az utmunka váltásalap a hátralékban levő behajtandó összegekkel együtt 6600 frtot, tesz hátralék utmunka erő van 2013 ígás és 4694 gyalog napszám.

(Folyt. köv.)

A székely kérdéshez.

Galgóczi Károly a „Victoria“ volt igazgatója közlebről az akademiában a székely kérdésről értekezett. Közöljük ez értekezés főbb pontjait.

Ha a székelyeket segíteni a karjuk, az felolvassó szerint csak mostani félszékben tehetjük. Erre példa a felső vág-melléki székely telep, melyről IV-ik Béla idejéből megemlékezik egy okirat; ez egészen elenyészett, s minden ily elszakadt székelycsapat; egyedül a Belső-Szolnok megyében fekvő Vécse-község lakói tartották meg nemzetiségüket és jellegüket. Azért csak az ősi fészeken való segély lehet az üdvös. Ez annyival is inkább megtörténhetik, mert a székelyföld nincs túlnépesítve, minek bizonyítására szolgálnak az 1871-iki statisztikai számítás adatai. A székelyföld összesen 206 □ mf., melyen 95.444 ház van s 427,647 lakos; s így 1 □ mértföldre 472 ház és 2074 lélek esik. S mind a magyarok, mind a szászok földje népesebb. S még ha a földnek nem mennyiségét, de minőségét, azaz használatosságát vesszük is, kedvezőeknek találja az értekező, ki a székelység között két ízben utazott, a viszonyokat és körülményeket ismeri. Ezt kataszteri adatokkal bőven illusztrálta. Nagyobb a baj, hogy ámbár a magyarság legértelmesebb és legmunkásabb tagja a székely, mégis bérczei közt is tért enged az oláhságnak. A kivándorlás okai, a székely kalandos természete, mely mint a vándormadárt más földre készíti; a székely nép birtokviszonya, mely abban nyilatkozik, hogy a szántók igen el vannak aprózva, a nagyobb birtokok holt kezekben vannak; a minék az a következménye, hogy a szerzés igen megnehezítették s a földhöz mindenki a legerősebbe ragaszkodik; végre az ipar és kereskedelem pangása, hogy ne mondjuk teljes hiánya, mert mindössze pár város fa-, deszka és borkereskedésében áll. Ha mindazáltal ezeknek daczára is a túlnépesedés híre van elterjedve, ez téves s onnan ered, hogy a székely falvak a dombokon és az utának következő lapályokon nem igen fekszenek, hanem majdnem egyedül a sima völgyeket lepik el; a szegénység némi alapja pedig a már érintett forrásokon kívül még abból származik, hogy a földmivelés a kor igényeinek meg nem felel. Jellemző idevágólag például az is, hogy a székelyföldön 1871-ig a törvények értelmében végrehajtott tagosítás még nem vala, a nép eleniz, mert csak az apró cseprő jászágok növekednének. Még legvirágzóbb a székelyek gazdasági nemei közt a marhatenyésztés, ugy a quantitás, mint a minőség tekintetében; ezen kívül a házi ipar, érte a női készítmény, érdemel még kiemelés és elismerést. Az elmondottakat ismételve szomorú a kép, de nem leverő, mert a művelődési viszonyok meglehetősen áhlanak, híres régi főtanítványok és számos alsó iskolák találhatók itt. A földnek keble gazdag, szentelpeket rejtő; a hegyek érczetek tartalmaznak, márvánnyal birnak. E szerint a megélhetés alapja nem hiányzik, az anyag azonban nyers, s ezt kell mivelni s a birtokközösséget szabályozni. Ez lesz a kérdés első megoldása.

Mi hír külföldön?

— A német császár márczius 22-ikén ünneplé meg 77-ik születése napját. A sok német fejedelem csak egy hemzsegett ez alkalommal a fővárosban. A távirat a föld minden részéről hordotta az üdvözléseket. Azonban még az öreg Wilhelmusnak sem adatott teljes boldogság a földön. Egy közbejött parlamenti esemény, az ő vig hangulatát is megzavarta. Ugyanis: a birodalmi gyűlés katonai bizottsága mult hó 20-ikán második olvasásban tárgyalván a katonai törvényjavaslatot, ez alkalommal ismét nem állapodtak meg a katonaság békeletlenségét illetőleg. Ez az egy dolog is hangosan bizonyítja, hogy a birodalmi kancellár súlyos betegség által van akadályozva résztvenni a parlamenti tevékenységben. A legújabb törvény második olvasása is be van fejezve. A leg-

utóbbi ülésben, a polgári házassági-törvényjavaslat is tárgyalatott első olvasásban.

Viktor Emmánuel huszanöt éves jubileumát egész Olaszország nagy ünnepélyekkel tartotta meg. A külhatalmak a megelőző napon nyújtották át üdvözléseiket. A kamara eleibe terjesztett 1875-iki költségvetés szerint a deficit 120 millióra rug. Mostanság ott sem tudnak egyensúlyt létesíteni a kiadások és bevételek között.

A svájci szövetségi tanács mult hétfőn fogadta azon proklamációt, melyszerint április 19-ikén általános népszavazás ejtetnék a szövetség revisio elfogadása tárgyában. A genfi nagy tanács 55 szavazattal, 16 ellenében elfogadta a revisiót.

Franciaországból érkezett újabb hírek szerint, két pótválasztásnál ismét republikánok győztek. Összefüggőleg ezzel megemlíjük azon hírt is, hogy Mac-Mahon oda nyilatkozott volna, hogy a francia népet plebiscitum útján meg fogja kérdezni az iránt: akarja-e őt megerősíteni a hét évi elnökségben vagy nem? Ha a többség igennel válaszolna, akkor a köztársaság hét évre véglegesen szerveztetőék. Ha nemmel felelne, akkor az iránt lenne kérdést, hogy legitimista monarchiát, császárságot, avagy köztársaságot akar-e. A párisi erődök újja építéséről szóló törvényjavaslat keresztülment. E tárgyban Thiers is szólott, most legelőször mióta megbuktatták.

Spanyolországból jelentik újabban, hogy a köztársasági győzelme csakugyan való volt. A Carlisták bevehetetleneknek hitt helyeikről üzentek el. Azonban a harc heves volt, s a republikánusok vesztesége m. e. 1100 ember, két vezérük Loma és Primo de Rivera is megsebesültek volna. Santa-Cruz, a „pap banditát,” ki don Carlos ügyének köpenye alatt, sok hajmeresztő véres tettet vitt végbe, mult hó 23-ikán elfogta a francia rendőrség. Mint a lapok írják, a szörnyeteg pap egy nőnél volt elrejtőzve, ki őt, mint később kisért, már régóta rejtegette. Santa-Cruz a rendőröktől csak azt kívánta, hogy ne gyalog, hanem kocsin vigyék a hüvösre, a mit neki meg is adtak. Most már a bayonnei börtönben elmélkedhetik az általa véghezvitt hő tettekről. A francia határokról írják, hogy a spanyol kormány Santa-Cruznak, mint közönséges Zsiványának kiadatását fogja követelni a francia hatóságtól. Mégis csak különös lehet az a don Carlos ügye, midőn védelmére ilyen emberek kelnek.

Vegyes hírek.

— Következő végtárgyalások vannak kitűzve a m.-vásárhelyi kir. törvényszéknél: f. év április 9-re: Iklesán Péter gyújtás bűnügye; április 10-re Száva Vaszi s társai rablás-bűnügye; Bakó János lopási bűnügye; április 11-re Gánya Simion s társai lopási bűnügye; Gliga Jo-anna gyermekgyilkossági bűnügye; Biró Pál súlyos testi-sértési bűnügye.

— A Maros ismét áradással fenyegeti városunknak, hozzá közel fekvő részét. A Bodor-hidon felül levő gátat, — mint halljuk — elszakítá s most korlátlanul hőmpölygeti habjait. Csoda, hogy ily vízállás mellett az a rokkant, ingó-rengő Bodor-hid még mindig fennáll fenyegetvén a rajta járóképeket.

— Egy földhányásból képződött domb emelkedik a Szent-miklóssutczában, mely az utcának felét azon a helyen eltorlaszolja; tevékeny rendőrségünktől függ, hogy ama, folyton szilárduló torlasz állandó disze maradjon-e a Szent-miklóssutczának, vagy még ez év folytán elhordassék onnan. Győződjék meg rendőrségünk, hogy az a domb torlasznak ugyan elég nagy és erős, de disznek még a legesekelebb műtőlés előtt is aligha beillik.

— A K. Pap Miklós által szerkesztett „Történelmi lapok“ első száma megjelent. Tartalma: 1. Az olvasóhoz. 2. Lorántfy Zsuzsánna életéhez. Közli Szilágyi Sándor. 3. Egy oklevél 1512-ből. 4. Alvinczi Péter pap kassai prédikátor levele a fejedelemség felől. 5. Barcsai Ákos fejedelem levele. 6. Teleki Mihály levele. 7. Czegei Vass György naplója. (1704—5). 8. Kazinczy fogsága történetéhez. 9. Adalék Bölöni Farkas Sándor életéhez. 10. Erdélyi levelek, Kazinczytól. 11. Egy oklevél V. Ferdinánd királytól. 12. Az 1848-iki román mozgalmak történetéhez. 13. A b. Wesselényi család zsigói levéltára kincseiből: a) Kölcei-, b) Fáy-, c) Deák Ferencz levelei. 14. Kossuth Lajos naplója. Közli: Jakab Elek. 15. Egy levél Petőfi Sándortól. 16. Gr. Teleki Sándor emlékkönyvéből. B. Wesselényi Miklóstól. 17. Bajza József levele. 18. Vörösmarty levele. Mint tartalmából látható, ez új életrevaló vállalat igen érdekes történelmi adatokat hoz napfényre, melyek nemcsak azok előtt, kik a történelmet, mint szakmájukba vágó tudományt, hanem azok előtt is, kik azt, mint élvezetes olvasmányt kedvelik

nagy érdekekkel birhatnak. A „Történelmi lapok“ előfizetési ára félévre 6 frt, egész évre 12 frt, — megjelenik minden csütörtökön.

— Simo Géza pitești ref. pap által a következő sorok felvételére kértünk. Tekintetes szerkesztő ur! Becses lapja közelebbi számának hirrovatában nevem a mezőbándi ref. papi állomásra kijelöltek között említették. Ennek ellenében kénytelen vagyok kijelenteni, hogy bár nevezett állomásra pályáztam, de nem lehettem szerencsés a kijelöltek közé felvétetni. Midőn e pár sornak becses lapjábani közlésére tisztelettel kérném, maradtam hasonló tisztelettel. M. Vásárhelytől, 1874. márcz. 30-án.

— Szalonkavadászainknak kedves hírrel szolgálunk, ha tudatjuk, hogy a hosszú csőrű madarak már megérkeztek. A cserén és kakasdi oldalon már megkezdették séta-korrogásukat. Igen sok jel arra mutat, hogy az idei szalonkaidény kedvezőbb lesz a tavalyinál. Fog-e sok szalonka a tarisnyába kerülni, nem tudjuk, — de puskafor, az már sok fog a tarisnyából a levegőbe kerülni. Alkalmas mulatság ez különösen szélbali hazafinak, a ki szereti az üres levegőbe puffogatni.

— Az „Erdély“ szerkesztőjét kérjük, hogy előfizetőinek sürgetésekor ne hivatkozzék lapunkra, és ne köpenyegeskedjék a mi eljárásunkkal. Ha mi saját eljárásunkat olyannak tartanók, a mely mentségre szorul, bizonyára nem hivatkoznánk laptársunkra. Ha saját eljárását olyannak tartja, mely mentségre szorul, ám tartsa, — mi, a mi eljárásunkat nem tartjuk olyannak. Ha lapunkat valaki borstakarónak használja, azt nem bánjuk, de az ellen, hogy az „Erdély“ takarózzék vele, tiltakozunk.

Dürücskölő.

Az „Egy pápista,“ ki eddig hátul dolgozott, de most előkerült a „Székelyföld“-ben, mint Simor bibirnok primás, szüntelen „tanit, hanem maga nem okul.“ A dolog érdeméhez még eddig, elvéte sem szólott. Ha kérdést intéztünk hozzá, más felé beszélt, mint Bodoné, mikor a bor árát kérték. Szóval: úgy járt el ez ideig, mint amaz inspirált előde, ki urnapján így kezdette prédikációját: „minthogy ma urnapja van, beszélek a részegeskedésről.“ Nekünk úgy tetszik, hogy azon „szende báj-napok eltűntek“ fáj tisztelt ellenfelünknek, mikor mi, mások, semmit sem adhattunk sajtó alá, a nélkül, ha a jó öreg plébánus előbb homlokára nem írta dolgozatunknak hogy: „Imprimatur. Paulus Horváth, librorum censor.“ Hanem hát, mint a nóta mondja: „soh se busulj, ugy is késő, a mi elmúlt, vissza nem jő.“ Tisztelt ellenfelünk közelebről komoly akar lenni. Megvalljuk, hogy mi vele szemben nem tudjuk eltartoztatni magunkat a nevetéstől; észjárása — a nonlucendo — annyira nemcsak „supra,“ de „contrarationem“ is van. Közelebbi vezércikkünk azt mutatta ki, hogy: nem a hierarchia teremtetette a civilizációt, hogy az egyházon — értsd kath. — kívül is van idvesség, tudomány; hogy a hierarchia elleni opposicio nem opposicio a vallás ellen is; hogy az és ez: tűz és víz. A mi tisztelt ellenfelünk teszi magát, hogy mindazokra felelni akar, pedig de hogy felel, de hogy felel!! Bizonyítási modora, a scholasticusokét is meghaladva, azon papéhoz hasonló, ki Jézus feltámadását így bizonyította be: Jézus vagy feltámadott, vagy nem. Tegyük, hogy nem támadott fel. Igen, de feltámadott. Aztán elbeszéli azt, a mit pater Greuter a bécsi országgyűlésen már rég elmondott. Előadja: hogy a puskaport barát találta fel. Ez nagy szerencse is; mert a mi tisztelt ellenfelünktől örökre feltálatlanul marad vala. Azt mondja, hogy a hangjegyeket szerzetes találta fel. Azért kellett szegény Európának oly sokáig nótájukra táncolni. Megemlíti, hogy a selymet is barátok hozták be; de azt már nem mondja el, igaz sokba is telnek, hogy e mellett mennyi babonát, elöitéletet, hamis tudományt produkáltak; hogy hány millio embert áldoztak fel a keresztes-hadak vad őrvongásai alkalmából. Az udvarlás terét sem hagyja el — csodálkoznánk is, — azt mondja, hogy a káméliát is barátok hozták be. Igaza van, csak hogy az „udvarlás teréről“ sokkal kuriozusabb példákat is hozhatott volna fel. Tovább menve, mindig a pater Greuter nyomán, — megemlíti, hogy a barátok, mily lelkiismeretesen másolták le a pogány classicusokat. Hanem a keresztyén barátok ama pogány eljárásáról mélyen hallgat, hogy a pergamenről lemosott szellemkincsek helyett, saját tudatlanságuk szörnyszülőttét írták igen sokszor fel. Végül, nem tagadja ugyan ellenfelünk, hogy a pogányok becsületességet ne tanítottak volna: de azon becsületesség valódiságában kételkedik. Ugy látszik, ő nála is végén csattan az ostor. Sok zöldet mondott eddigelé is; de ehez foghatót még nem. Előtte tehát van valódi és nem valódi becsület; valamint van valódi és osdolai gyémánt, van valódi és talmi arany; van valódi kávé, és cikoria stb. stb. Az „Egy pápistától,“ ki „in spe“ legalább, papi fejedelem is lehet, ez még sem szép. A mi nem inspirált felfogásunk szerint, cikoriás becsületesség nem létezik; szerintünk a becsületesség egy, mint a világ és örök, valamint annak törvényei.

* * *

A mi t. ellenfelünk a „Székelyföld“ legközelebbi számában sikra száll a mi „csillogó tévállásaink“ ellen, mert nézete szerint, „ha csáfolat nélkül maradnak a fel-

kapott eszmeazayart még általánosabbá teszik. A tévállások közé sorolja: hogy mi a hierarchiát elválasztjuk a vallástól, s különbséget teszünk a két intézmény között. E meggyőződésünkön az ezafolata után sem vagyunk hajlandók elállani; azon nézetben vagyunk: hogy t. ellenfelünknek hasonlatokkal megkísérlett ezafolata nem egyéb: a szemek bekenésénél. A mi meggyőződésünk igazvoltának támogatására, engedje meg, hogy egy futólagos párhuzamot vonbassunk a vallás és hierarchia közt. A keresztyén vallás a szeretetet hirdeti az emberi szív, legnagyobb és legmagasztosabb erénye gyanánt: a hierarchiát ezzel merő ellentétben — a historia tanúsága szerint — a gyűlölködés vezérelte. Fordítson ön vissza a történet lapjaira, s meg fogja látni, hogy az a szeretet, melyet a hierarchia gyakorolt, mennvi könyvébe és vérebe került az emberiségnek, hogyan füstölögtek annak melegétől a rogu-sok, s hogyan izzadtak a verpadok. Nekünk is juttatott ebből a szeretetből az eperjesi vértörvényezék. a kor-elmaradottságával fogja menteni a galád barbárságokat: mi azt mondjuk, hogy azokban a keresztyén vallás által hirdett szeretetnek az utolsó szikrája is kialudt. A vallás a szelidséget, alázatosságot és a türelmet hinti el az emberi szívekben: a hierarchia minden időben büszkén emelte fel fejét: az erőszakoskodást és türelmetlenséget gyakorolta. A vallás a lelki és szellemi kincsek után való törekvése serkenti hivat; a hierarchia földi hatalom és anyagi kincsek után fáradozott, s hogy vagyonának gyarapítására minő eszközöktől nem borzadt vissza: jobb arra a feledés fátyolát borítani. Ha meg nem győzi t. ellenfelünket ez az egyszerű párhuzam arról, hogy igazunk van, midőn a vallás és hierarchia között különbséget találunk: még számos adatokkal szolgálhatunk a történelemből. A mondottakat azonban elégségeseknek tartjuk annak belátására: hogy vallás és hierarchia között van legalább akkora különbség, mint a galamb és karvaly közt; az elsőnek szelidség fegyvere, ez utóbbi éles karmokkal rendelkezik.

Es már mi nem az egyes papokat, nem a papi hivatast magát, hanem a hierarchiát vagy, — a mint t. ellenfelünk nevezi, — azt a „szent kormányt“ tartjuk a tudomány ellenségének. Kár volt ennek adatokat hozni fel arra, hogy papoknak is van érdemük a tudományok körül; azon adatokat mi még számosakkal pótolhatnók; megemlíthetnők Sechit, a mai csillagászat egyik fő-fő matematikát; Ipolyi, Horváth Mihály, Jedlik, stb. kitűnő diszeit a magyar tudományosságnak. Ezen paradoxonnak látszó állításunkat is legyen szabad egy kissé megvilágítanunk. A hierarchiát a létfenntartása ösztönének nagy elve vezérli a tudományok üldözésében. Tagadhatatlan, hogy mióta a tudományok felszabadulván a vallásos dogmák tutorsága alól, szabadon fejlődhetnek: utolsó consequentiákban nem igen kedveznek a hierarchia hatalmaskodásának, uralomvágyának. Ebből foly: hogy míg a pap, mint egyes, mint értelemmel felruházott lény meghódol a tudományoknak: mint amaz „szent kormány“ tagja, anathema alá veti azokat. Kétséget nem szenved, hogy midőn Galilái fényes érveit a föld forgásáról közzétette: a papok közt a kolostorok celláiban százan és százan voltak, a kik lelkek-

ben ama érveknek igazat adtak; meg vagyunk győződve, hogy még a nagy férfit büntökre ítélő papi ítélő székben is voltak, a kik így szólottak magukban: e nagy férfunak igaza van; hanem mivel az új tan által megingatva vélték hatalmukat, — mint a „szent kormány“ tagjai — „condemno“-t irtak fel a szavazó cserépre. Ugyan ez a viszony észlelhető napjainkban is. Vanuak ismerőseink, jó barátaink a papok közt, kik nemcsak mivelői a tudományoknak, hanem még utolsó consequentiáitól sem ijednek vissza. Vannak pap barátaink, a kik világosan belátják: hogy például a darwinismus éppen oly nagyszerű lépés a tudományokban, mint a minő vala a középkorban a Copernicus — Galilái által föllállított tan a föld forgásáról, hogy az első épen oly világot vet a szerves élet tümenéyeire, mint a minőt ez utóbbi vetett a csillagászat-ra. Hanem azért, ha hatalmában állana a hierarchiának Darwin, a nagy angol tudóst, papi törvényszék elé idézni: épen úgy elítélnék, mint Galiláit elítélték volt; mert az a darwinismus még kevésbé kedvez a hierarchia czéljainak, mint a föld forgásáról föllállított tan. A pap egészen más akkor, ha mint egyes, értelemmel felruházott lény nyilatkozik; ismét más akkor, mikor mint a „szent kormány“ tagja veti mérlegbe ítéletét. És már most ítéljen a t. olvasó, hogy tévesek voltak-e állításaink, nem a mi t. ellenfelünk akarja-e a szemeket becsirizelni!

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilvános ülésében az 1874-ik évi április 8. és következő napjain következő ügydarabok adatnak elő.

I. Tanács polg. ügyekben

Ferencz Károly k. t. r. b. által.

Cseuka Juon Rosu Jósif e. tulajdonjog, Balea Juon Balea Szándu e. fekvők, Damó Mihály jogutódai, Barsay János e. 553 frt 46 kr, Pápai József és társa Kiss Ferencz e. tulajdonjog, Rigmányi Eszter Nagy Jánosné Kovács Ferencz e. végrendelet érvényesítése, Barbu Rizsiv Katuca lui Bonya Dersiku e. szerződés megsemmisítése, Kovács Bálint János Pora Borbára s t. e. zálogváltás, Csetri István s t. öz. Kassai Józsefné s t. e. végrendelet érvénytelenítése, br. Szentkereszti Sigmondné gr. Haller György e. 1690 frt, Székely Gergely Farkas Abrahám és Gergely e. haszonbér hátralék, Frank János Deés városa e. 1811 frt 25 kr. Popa Juon ifj. Székely János e. 25 frt, Nagy Sigmond Zudor Gyula e. som. viszh. i. p.

Elekes Pál k. t. r. b. által.

Kessler Adolf a m. keleti vasut társulat e. 5000 frt, Nagy Sándor, Kolozsi Vaszilika s t. e. igénykeresete, Szász-városi ev. ref. tanoda, Bárbu Miklós s t. e. 598 frt 50 kr. Bauer János és neje, Mailand Henrich e. egy ház iránti tulajdon, öz. Kabós Miklós és Kabós Sándor e. 88 frt 42 kr. Beszaraba Péter Vas Constantin e. som. viszh. ely, Füzesi János Pantea Petru e. som. viszh. Pálffy

Dénes Novák Antal és t. e. 365 frt, Berzenczey Mihály Kiss Sámuel ellen sommás visszahelyezés iránt perök.

Deési Farkas k. t. r. b. által.

Izrael Naumanné Koma Bálinta Efraim, Pataki Ferencz hagyatéka zálogba adott ingóságok kibocsátása, Mészáros Károly Mészáros Antal hagyatéka e. ingóságok, Sebesi Istvánné b. Jósinezi Ilka, Vagner Izsák s t. e. 6953 frt 19 kr. Goll és társai Imre Sámuel jogutódai Jordán József e. urb. kárpótlás, Schvarcz Adolf, Rosberger Salamon és Miksa Imre e. 400 frt. Goll és társai, Makó Zsusa Jäger Alajosné e. 4000 frt, Horváth Márton Józsa József e. 50 frt váltópere, Gr. Mikó Eszter esődtömege és gr. Mikó Rózália nevén: Oltszem Mihály s járulékaikért folyosított urb. kárpótlások kiutalása, Konya Mihály s t. Nemes Gábor és Kolozsvári Elek urb. kárpótlás, Bereczky József, gr. Csáky Rózália Károly Györgyné e. urb. kárpótlás, Szöllösi György Meződel Fischer e. 54 frt, Hirsch Izidor Benedek Lajos 20 frt, Megyesi János Andricez Rajmond e. bérlet átvétele, Sándor József, Tompa László e. 18 frt, Dr. V. szia Antal Klein Móricz e. 44 darab arany i. váltópere, Togyika József Balló János e. szerződés teljesítése, Thoroczky Sándor gr. Kornis Gábor e. 2730 frt 8 kr. Tamás Kriska, és Mária, Tamás Juon e. végrendelet érvénytelenítése, Kiselstein Fanni, Zabolai Márton 25 frt i. váltópere, Gr. Haller József, ifj. gr. Haller Ferencz e. a fehér-egyházi fő- és ahhoz tartozó részjösség közösségének megszüntetése és megosztása, Volf Sámuel gr. Teleky Domokosné és Veinstock József e. tulajdon igény, A n. bányai kir. kincstári urad. ügyészség, Ólupos község a. som. v. h. Rácz Albert, Onyiga Gligor 14 frt 20 kr i. p.

Bécsi tőzsdei árkelet.)

(ápril. 2.)

5% metallique	69 15
5% nemz. államkölesön	73.60
1860. államkötvény	102.75
Bankrészvény	963.—
Hitelrészvény	200.50
London	112.25
Ezüst	105.85
Arany	—
Napoleon arany	869.—
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	74.—
temesi	74.—
erdélyi	73.—
horvát-slavon	75.50

Felelős szerkesztő MENTOVICH FERENCZ

Főmunkatárs és a jogi rész vezetője Kuti Albert

H I R D E T M É N Y E K.

NYOMTATVÁNY-RAKTÁR

Maros-Vásárhelyt
az ev. ref. főtanoda könyvnyomdájában.

Alólírt tisztelettel ajánlom a m. királyi tekintes **Törvény-szék** és **Járásbíró**ságok becses figyelmébe a következő minden porcban megrendelhető, kész hivatalos

nyomtatvány-raktáromat ;

ugymint:

Irományjegyzék 21. raktárszám alatt, merített papírra. **Napló**, bűnügyi 22. rktrsz. a., merített papírra. **Kézbesítési ív** 1/4-rét alakban utasítással, vidéki kézbesítésekre 23. rktrsz. a., **Postakönyv** a közönséges küldeményekhez, XIX. minta (108. §.) 30. rktrsz. a., **Igtató** vagy (Beadványi jegyzék) IX. minta (15. §.) 34. rktrsz. a. merített papírra, **Idézés** a makacsul meg nem jelenő tanut illetőleg, a bpr. 118. §-a értelmében 26. rktrsz. a., **Haláleset felvétele** 37. rktrsz. a., **Irattári sorkönyv** XXI. minta (121. §.) 40. rktrsz. a., **Kiadókönyv** XVI. minta (92. §.) 41. rktrsz. a., **Értékesítő-jegyzék** 51. rktrsz. a., **Személyes leírás** 52. rktrsz. a., **Perkönyv** XII. minta (35. §.) 55. rktrsz. a., **Arvakönyvi táblázat** 56. rktrsz. a., **Eloadó könyv** X. minta (27—56. §.) 58. rktrsz. a., **Mutatókönyv** XI. minta (8. §.) 59. rktrsz. a. merített papírra, **Jegyzék** a szegényeségi ügyekről VIII. minta (13. §.) 70. rktrsz. a., **Pertári mutatókönyv** XIII. minta (36. §.) 71. rktrsz. a., **Pertári napló** XV. minta (50. §.) 72. rktrsz. a., **Kézbesítési ív** helybeli kézbesítésekre, egész íven XVII. minta (101. 1/3. §.) 7. rktrsz. a., **Jegyzék** a más hatóságok részére eszközölt kézbesítésekről XVIII. minta (105. §.) 74. rktrsz. a., **Postakönyv** az értékküldeményekről XX. minta (109. §.) 75. rktrsz. a., **Irattári mutatókönyv** XXII. minta (123. §.) 76. rktrsz. a., **Sürgőseji napló** XXIII. minta (130. §.) 77. rktrsz. a., **Letéti napló** (1. 72. jan. 2-ki ig. miniszteri rendelet értelmében) 78. rktrsz. a., **Kiküldetési napló** XXVII. minta (184. §.) 80. rktrsz. a., **Ellenorzési napló** XXVIII. minta (188. §.) 81. rktrsz. a., **Örökösödési ügyek** jegyzéke XXX. minta (258. §.) 82. rktrsz. a., **Gyámi rendelőny** 83. rktrsz. a., **Gyámtársi rendelőny** 84. rktrsz. a., **Kisérleti utlevél** 87. rktrsz. a., **Hagyatékileltár**, külső s belső ívek 93. rktrsz. a., **Idézés** végtárgyalásra (bpr. 219. §.) a

káros részére 95. rktrsz. a., **Idézés** a tanuhoz vallomástétel végett, Polg. tk. rdt. 196. §. 96. rktrsz. a., **Hagyatékkiutalás** 97. rktrsz. a., **Hivatalos bélyeglelet** 98. rktrsz. a.

A fogalmi íveket is készséggel elvállalom, az 1873. évi okt. hó 18-án kelt árjegyzékem értelmében, melyekre vonatkozólag tisztelettel jegyzem meg, miszerint az államkincstár nézve nagyon előnyös lenne, ha a fogalmi ívekből nem pár koncezok, hanem egész kötések rendeltetnének meg. Nyomdai kiállításoknál egy és ugyanazon nyomtatványból minél több állittatik ki, aránylag — annál kevessebbe kerül.

Különösen a tkts k. járásbíróságok figyelmében ajánlom a méltóságos királyi főügyész úrtól három évre atvállalt „Börtönháztartási“ kész nyomtatványamat is: az F. mintától V. mintáig.

A t. ügyvéd urak figyelmét tisztelettel hívom föl következő kész ügyvédi nyomtatványaimra:

- Örökösödési szerződés 47. rktrsz. alatt, eredeti és másolat, konceza 50 kr.
- Adóslévél, 91. rktrsz. alatt, konceza 40 kr.
- Meghatalmazás 48. raktárszám alatt, konceza 50 kr.
- Zálogjogkitörési kérvény, 100. rktrsz. alatt, konceza 50 kr.
- Ahoz felzet, konceza 40 kr.
- Zálogjog bekebelezési kérvény 101. rktrsz. a., konceza 50 kr.
- Ahoz felzet, konceza 40 kr.
- Tulajdonjog bekebelezési kérvény, 102. rktrsz. a., konceza 50 kr.
- Ahoz felzet, konceza 40 kr.
- Váltókrészt, 103. rktrsz. a., konceza 50 kr.
- Sommás kereset számlakövetelési ügyekben, 104. rktrsz., alatt, konceza 50 kr.
- Sommás kereset, adósságos ügyekben, 105. rktrsz. alatt konceza 50 kr.
- Átkebelezésik érvény, konceza 50 kr. Ahoz felzet, konceza 40 kr.

Ez utóbbi nyomtatványok bármelyikéből helyben egyes példányokkal is készséggel szolgálom.

Teljes tisztelettel
Imreh Sándor,
ev. ref. főtanodai nyomdász.

A „Transylvania“ biztosítóbanc igazgatós-gának N.-Szebenbe.

M.-Vásárhelyt, febr. 28. 1874.

Nem mulaszthatom el halás köszönetemet nyújtani azon gyors eljárásért, mely jelen hó 26-án által történt károsodásom alkalmával iránym-ban tanusítottak, hogy már ezen hó 28-án hely-ügynök **Tutsek István** urhoz kártérítésemet utalványozni szívesek voltak, s ezáltal leégett lakházam helyreállításában felsegítettek.

Lelki megnyugvásból ajánlom is minden polgártársamnak, hogy leégheő javaikat a „Transylvania“ című intézetnek fenn megnevezett ügynökénél biztosítsák, ha óhajításuk az, hogy a következhető tüzesetknél azonnal segítve legyenek.

Minden 5 évi biztosításnál egy év leengedtetés s magam is ezen mód szerint 20 frt egyszer s mindenkorai fizetése által mentődtem meg a nyomor-tól.

Alázatos köszönetem mellett

szolgája

Elek Sándor,
m.-vásárhelyi polgár.

(19)

(6—6)

Nyomtatta Imreh Sándor Maros-Vásárhelyt az ev. ref. főiskola gyorssajtóján 1874.